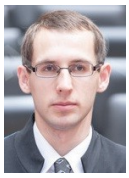

MEGEMLÉKEZÉS

2015. december 21-én, életének 93. évében elhunyt Török István, a Sopronkövesdi Állami Általános Iskola volt tanítója, igazgató-tanítója, a kövesdiek Török Pista bácsija.

Huszonhét évig tanított községünkben: 1960 augusztusában helyezték Sopronkövesdre, s 1969-től 1986-ig, nyugállományba vonulásáig igazgatóként állt az intézmény élén. Szigorú pedagógusként emlékeznek rá, aki az iskolának és a tantestületnek mindig a javát kereste. Igazgatóként szívén viselte az intézmény sorsát, gondosan ügyelt a képzett oktatói gárda kiválasztására és összetartására. A kínálkozó anyagi lehetőségeket kihasználva az iskolát újabb két tanteremmel és tanári szobával bővítette. Nyugdíjas éveinek csaknem teljes egészét Sopronkövesden töltötte.

Lelki üdvéért december 22-én ünnepélyes gyászmisét mutatott be Szalai Gábor atya a sopronkövesdi templomban. A temetésre január 4-én került sor a soproni Szent Mihály temetőben. A szertartást Gábor atya tartotta, a templomi énekkar részvételével. A volt tanítványok nevében Horváth Eleonóra emlékezett meg Pista bácsiról. Sopronkövesd Község Önkormányzata autóbuszt biztosított a sopronkövesdiek részére, akik a zord időjárás ellenére szép számmal vettek részt a temetésen. Nyugodjon békében!

Kelemen Dávid

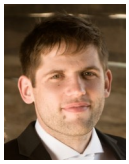

Szokatlan szokásaink: *Áltemetés*

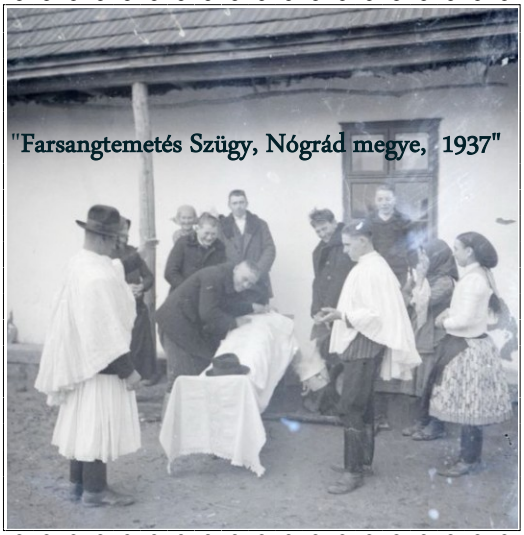

Annyira nyilvánvaló, hogy nem is szoktunk gondolkodni rajta: farsang idején mindent szabad. Farsangkor a világ rendje megfordul; az álarcok, jelmezek ideje ez, a falvakban ekkor adták elő a hétköznapi élet tiszteletre méltó szokásainak paródiáit is, pl. az egyházi ünnepi körmeneteket utánzó farsangi felvonulást, a tréfás lakodalmat, vagy temetésparódiát.

Elsőre bizarr dolognak tűnik a halállal való tréfálkozás. A 20. század elejéig a magyar nép körében a mainál általánosabb volt a halállal való találkozás. Az idősek, betegek otthon, családjuk körében búcsúztak el a földi élettől. A halottak búcsúztatásának folyamatát, az ehhez kapcsolódó énekeket, szokásokat mindenki ismerte, a hétköznapi élet része volt. Így tehát nem csoda, ha a temetés a farsangi szokások között is felbukkan.

Az áltemetés a magyar népszokások legrégibb rétegébe tartozik. Számtalan változata ismert, ezeknek közös elemei, hogy mindig fiatal legények adják elő. Az áltemetés kapcsolódhat farsang végéhez is. Egy változatában a farsangot jelképező szalmabábut a kocsmában felravatalozzák. A ravatal felett egy hosszú, fehér ingbe öltözött „pap" obszcén szavakkal megtűzdelt beszédet mond, majd a bábut együtt a falu végére viszik, ahol eltemetik, folyóba dobják, vagy elégetik. Másik variánsában a temetést zárt térben, általában egy farsangi estén a fonóban összegyűlt embereknek mutatják be. A játék szereplői: pap, kántor, a halott és családja, siratóasszonyok, sírások, harangozó. A halottat a fonó közepén egy asztalra helyezik, felette a pap (humoros, vagy egyenesen trágár) gyászbeszédet mond: „*...Azok a szent igék, amelyeknek alapján előttetek elmélkedni kívánok e szomorú gyásznapon, meg vannak írva a vénasszonyok szoknyájának hetvenedik ráncában a következőképpen."* A halott hozzátartozói ráborulnak a tetemre, a siratók hangosan jajgatnak. Kétségtelenül az áltemetés egyik csúcspontja, amikor a feleséget alakító szereplő a halott lábai közé helyezett csutkát, vagy sárgarépát fogdossa, a nézők hangos derültségét kiváltva.

A tréfás temetés bemutatásának másik jelentős alkalma, különösen az Alföldön, a lakodalom volt. A lakodalom utáni hajnalon a legények a násznagytól engedélyt kérnek a játékra. A gyászbeszéd után itt a halottat feltámasztják, közösen ráfújnak, amitől az felpattan, és bort kér a jelenlévőktől...

A temetésparódiák lehetőséget adtak a hétköznapi embereknek arra, hogy alkalomadtán még a halál szemébe nézve is tudjanak nevetni – legalábbis farsangkor biztosan, hiszen ilyenkor, mint tudjuk, mindent szabad.

Források: *Verebélyi Kincső farsangi népszokásokról szóló írásai, Magyar Néprajz VII. kötet*

Raffai Péter

Sopronkövesdi Nyugdíjas Egyesület

„Azért születtünk a világra, hogy valahol otthon legyünk.”

Tamási Áron fenti gondolata jutott eszembe, amikor saját képes visszaemlékezéseink kapcsán szerettem volna megmutatni gyermekkorom legmeghatározóbb és legkedveltebb személyeit, helyszíneit. Meglepő és egyben örömteli volt, hogy mikor gondolatban végigmentem a régi falu utcáin, felidéztem azokat, akiket ismertem, s kiderült, hogy csupa kedves, valamiért szerethető ember vett körül.

Elhatároztam, hogy az emlékeimben élőkről minél több felvételt gyűjtök. Ez azonban időhiány és néhány visszautasítás miatt csak részben sikerült. Viszont, így is nagyon sok képet kaptam azokról, akikre utódaik nagy szeretettel emlékeznek! Sikerült is összeállítanunk Gagyi Endre tagtársunkkal egy, a falu múltját felidéző kép–sorozatot. Az Ő türelmének és szakértelmének köszönhető, hogy a rossz minőségű képek élvezhetővé és a személyek felismerhetővé váltak.

A képek bemutatására karácsony előtt, a 70 éven felüliek részére tartott ünnepélyes ajándékozáson került sor. Nem csak a programot, de a vendéglátást is, - idén már harmadszor - a Nyugdíjas Egyesület lelkes csapata biztosította. Polgármesterünk köszöntőjét követően kezdődött a vetítés, amelyen a résztvevők örömmel fedezték fel a régi idők ismert személyeit, népszerű figuráit, közösségek csoportjait, épületeit és jellegzetes helyszíneit. A képek nyújtotta visszaemlékezés élményét fokozta a résztvevők saját emlékeinek felidézése. Igazán jó hangulatú, kellemes érzéseket keltő összejövetel volt!

A képek gyűjtését szeretném folytatni, elsősorban az 50-es évektől. Ebben az időszakban feltűnően sok a kisiparos a faluban, kb. 60 fő. Róluk, képességeik okán, az akkori helyzetben is megmutatkozó élni akarásuk elismeréseként, külön is szeretnénk megemlékezni! Ugyancsak fontos lenne összegyűjteni és dokumentálni az elmúlt évszázad első felének helyi viseleteit, ami alapja és inspirálója lehetne kulturális egyesületünkben a helyi viselet megteremtésének!

Egy másik idézettel zárnám beszámolómat. **„Ott vagyunk otthon, ahol legtöbb embert szeretünk.”**

Sokunknak és nekem is, ez a hely Sopronkövesd!

Biczó Szabolcsné

A képeken balról jobbra: Derdák János pap, Mici néni postás, Rupf László iskolaigazgató, Krespán Ferenc pék
Alsó sorban: kovácsműhely, és 2 fotó a Bába néniről

Az Agghegyalja MOZAIK Plusz támogatója: www.rabakozinyomda.hu